

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU <i>Decanul Baroului de Ilfov</i>	AL. CERBAN <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	I. G. COHEN <i>Avocat</i>	GR. CONDURATU <i>Avocat</i>	N. JAC CONSTANTINESCU <i>Președ. la Curtea de Apel din București</i>	E. CRISTOFOREANU <i>Dr. în drept dela Roma Avocat</i>
RÉNÉ DEMOGUE <i>Profesor la Facultatea de Drept din Paris</i>	V. DONGOROZ <i>Confer. la Facult. de Drept din Buc. Avocat</i>	D. GĂLĂȘESCU-PYK <i>Profesor Universitar Avocat</i>	ALFRED JUVARA <i>Profesor Universitar Avocat</i>	Dr. ȘT. LADAY <i>Membreu în Consiliul Legislativ</i>	I. GR. PERIȚEANU <i>Avocat</i>
C. SIPSOM <i>Profesor la Facultatea de Drept, București</i>	C. STOEANOVICI <i>Dr. în Drept din Paris Avocat</i>	GR. TRANCU-IAȘI <i>Fost Ministru al Muncet Avocat</i>	P. VASILESCU <i>Profesor Universitar Avocat</i>	AL. VELESCU <i>Dr. în drept din Buc Avocat</i>	ALBERT WAHL <i>Profesor la Facultatea de Drept din Paris</i>

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare.

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris.

Membreu corespondent pentru Polonia: EMIL ST. RAPPAPORT, Președinte la Curtea de Casație din Varșovia.

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case com., Autorit.	1400 lei
Avocați	1000 "
Magistrați	800 "
6 luni prețul de sus pe jumătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August

Apare odată la două săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

S U M A R

- Depunerea jurământului d-lui Volanschi ca Procuror-General la Inalta Curte de Casație, de Iscod.
- Un nou proiect de organizare judecătorească, de Un magistrat;
- Anteproiectul Codului Comercial și Societățile comerciale. Constituirea și funcționarea Societăților (urmare) de Prof. Gălășescu-Pyk.
- Anteproiectul Codului Comercial. Despre obligațiunile și contractele comerciale, de avocatul E. Cristoforeanu;
- Legea timbrului și a impozitelor pe acte și fapte juridice adnotată și comentată de avocatul A. B. Plopul, Recenzie de Prof. Constant. Georgescu;

JURISPRUDENȚE:

- Trib. Notariat Ilfov: Sofia Bădulescu cu Silviu Dragomir (Din ce poate rezulta autoritatea lucrului judecat din considerentele hotărârii sau numai din dispozitivul ei? — Când este valabilă o vânzare?), cu o Notă de Alex. Velescu;
- Trib. Iași III: Vasile Manu și alții, contestație la executarea unui act de vânzare. (Terț posesor care are exercițiul acțiunii posesorii se poate opune pe cale de contestație contra executării unei hotărâri care-l atinge. Despre mandat), cu o Notă de Traian R. Scriban.
- Textul legii pentru modificarea art. 80 al 2 din legea p. org. judecătorească;
- Baroul Capitalei. Alegerea făcută.

DEPUNEREA JURAMÂNTULUI D-LUI VOLANSCHI CA PROCUROR GENERAL LA INALTA CURTE DE CASAȚIE

Joi 19-cor. Inalta Curte, întrunindu-se în Secțiune-Unite, cu ceremonialul obișnuit, fiind prezidată de domnul Miclescu, Președintele secțiunii I, tinând locul de Prim-președinte, a procedat la luarea jurământului d-lui Volanschi, care a fost numit Procuror-General la acea Inaltă Curte.

Decretul Regal de numirea d-lui Volanschi a fost citit Inaltei Curți de d-l Procuror Lucilin Ștefănescu.

Nu s'a ținut nici un discurs, cum eră în tradiția Inaltei Curți și nici o felicitare publică nu s'a produs! Oare nu o merită acest integru și distins magistrat?

ISCOD.

Un nou proiect de organizare judecătorească

In loc de a înfăptui temeinic și serios opera de unificare legislativă. Ministerul de justiție a anunțat un nou proiect de organizare judecătorească.

Deși avem în această privință o lege unitară, modificată dela Unire până astăzi de vre'o 15—16 ori, nu ne gândim a pași mai departe pentru a unifica celelalte legiuri disparate, ci batem pământul tot în loc, frământând mereu aceleași dispoziții privitoare la organizarea lăuntrică a justiției. Motivul — pentru a da numai unul — este explicabil. După cum fiecare politician ce a luptat la urne se simte competent să facă o nouă lege electorală, tot așa fiecare din miniștrii de justiție ce s'au perindat dela război încoace s'a simțit dezonorat de a nu avea și el un proiect personal de reorganizare.

De data aceasta, toți cei ce au văzut ultimul proiect, povestesc lucruri în adevăr minunate.

Magistratura țării s'a simțit în adevăr fericită când regretatul ministru Mărzescu a unificat în 1924—1925 organizarea justiției, înlăturând sistemul maghiar aflător în Ardeal. Am crezut atunci că vechea și răsuflata organizare, clădită pe nevoile de subjugare ale regimului birocratic austro-maghiar, a fost pentru ținuturile românești înmormântată odată pentru totdeauna. Se pare că ne-am înșelat.

Mentalitatea maghiară a apărut din nou — ca un

strigoiu resuscitat — în noul proiect de organizare judecătorească. Ea tinde să înlăture sistemul nostru tradițional, democratic și liberal, întemeiat pe o înaltă concepție de împărțire a justiției, înlocuindu-l cu formele rigide și greoaie ale caporalismului maghiar. Tot ceea ce în proiect apare ca nou față de legea actuală, nu este decât reînvierea normelor maghiare abrogate prin legea din 1924—1925.

Desigur că autorii proiectului — lucrat în taină așa cum se lucrează toate faptele rele — îmbibați fiind de spiritul unguresc, n'au cunoscut alte legiuri decât vechia lor lege sub care s'au născut.

Am înțelege o nouă organizare judecătorească în care să se folosească dispozițiile dovedite ca bune în toate legiurile străine. Dar a înlătura sistemul nostru românesc pentru a pune în locul lui sistemul austro-maghiar abrogat, înseamnă nu numai a face un pas înapoi, dar și a nesocoti tradiția și superioritatea justiției noastre. Căci este cunoscut că magistrații noștri cari au experimentat în Ardeal ambele organizări, se pronunță în unanimitate în favoarea sistemului român.

Discutată chestiunea în spirit obiectiv nimeni nu s'ar putea pronunța altfel. Organizarea maghiară admisă în noul proiect „român” se întemeiază pe atotputernicia șefilor de instanțe. Biurocratismul austro-ungar, ierarhizat pe clase și grade, avea nevoie să stăpânească nu numai administrația și poliția, dar și magistratura. Pentru aceea el consideră ca o necesitate de Stat să aibă în mână sa pe șefii autorităților, acordându-le acestora o putere cât mai întinsă asupra subalternilor. Și astfel magistratura maghiară impregnată de un spirit de erarhie militară, stă sub ordinele președinților. Aceștia au totdeauna grade și lefuri superioare subalternilor, primul președinte fiind totdeauna egalat cu magistrații dela instanța superioară. El înființează completele de judecată, el poate lua oricând dela un complet pe un magistrat și a-l înlocui cu un altul, el împarte procesele după cum crede de cuviință, el dă concedii, el inspectează instanțele inferioare, el face și desface totul.

Oricine înțelege cât de prețioasă va fi introducerea sistemului acesta pentru politicianismul român. Ai „în mână” pe primul președinte al tribunalului, poți face totul în provincia unde învârtesti „politica” ta de elector. Mafadorii dela reședința Curței de apel vor avea de mâniut pe primul președinte al Curții, care, în concepția maghiară a proiectului „român”, este un fel de semi-zeu ce dispune de soarta tuturor magistratilor și funcționarilor din cuprinsul Curței, cu alte cuvinte și de soarta proceselor aflate în judecata acestora.

Parchetul este — bineînțeles — amovibil. Nu s'a mers până acolo — așa cum gazetele au raportat că se cerea dela Cluj — ca procurorii să fie chiar oameții guvernului cari să vină și să se retragă odată cu guvernul, dar s'au luat dispoziții în acelaș sens. Proiectul are grija să prevadă că la data promulgării legii, toate delegațiile de procuror general încetează automat.

Sistemul român de împărțirea instanțelor pe secțiuni se desființează. El este înlocuit pe așa numitele secțiuni specializate și permanente. Dar deși sunt specializate, ele n'ar putea refuza judecarea unei afaceri care nu intră în repertul lor, dar pe care totuși primul președinte le-ar fi repartizat-o. Apoi deși sunt permanente, primul președinte le poate schimba în fiecare an sau excepțional, chiar în cursul anului, dacă așa va voi el.

Nu este permis unui judecător să facă opinie se-

parată. Dacă cumva ar avea opinia sa, va fi ascunsă într'un plic secret, el fiind silit să iscălească opinia celorlalți.

Caporalismul maghiar nu poate pricepe spiritul liberal al divergențelor de opinii — al ciocnirilor de idei, al emulației din care reiese adevărul și cu el progresul jurisprudenței. Autocratismul budapestan nu pricepe nici egalitatea democratică a șefilor de instanțe, judecători ca toți ceilalți judecători, nici jocul permanent al tragerilor la sorți anuale sau incidentale, care pune pe justițiabil la adăpostul aranjamentelor făcute pe delături cu magistrații de proastă calitate. În sistemul maghiar, cunoști de mai înainte pe judecătorul care te judecă și în ale cărui mâini se află soarta afacerii tale oricât ar dura judecata ei. Iar dacă cumva el nu îți convine... mari sunt minunile rezervate despotismului prezidențial!...

Înțelegeți ce însemnătate are pentru guvern bunăoară concentrarea afacerilor de contencios administrativ la aceeași secțiune a Curței de apel, cu judecători anume aleși și „specializați”... Imaginați-vă numai pe primul președinte al Curței ca pe un caracter slab sau chiar ca pe unul fără caracter! Intreaga instituție a contenciosului este astfel definitiv pecetluită. Singurul obstacol al tuturor abuzurilor administrative — necunoscut în legislația ungară — dar care constituie singura nădejde a celor nedreptățiți la noi de autorități, se va anemiă până la dispariție.

Nu putem stărui prea mult asupra amănuntelor de organizare propriu — zisă. E destul să adăogăm că proiectul reintroduce judecătoriile comunale — experiență ce s'a dovedit nenorocită în repetate rânduri atât la noi cât și în Ardeal, — că silește pe magistrați sub sancțiune disciplinară, să redacteze ei singuri toate hotărârile (pentru a ajunge probabil, pe cale de necesitate, la sistemul celor 5—6 procese pe zi din Ardeal), că dă în competența Curților de apel toate recursurile venite dela tribunale, că în acelaș timp reduce numărul consilierilor de Curți, iar pe cei rămași îi distribuie fără nici un criteriu și în număr neegal la Curți, că numărul judecătorilor dela Tribunal sau judecătorii este lăsat în voia... bugetului, etc., etc.

Nu putem încheia fără a aminti și inovațiile nenorocite în ce privește corpul propriu — zis al magistraturei. Se îngreuiază în mod considerabil avansările, prelungindu-se stagiul pentru fiecare grad (de regulă în loc de 4 ani... 10 ani) precum și modalitățile de a-l obține și cari în ultimă analiză stau tot în mână primilor președinți și a ministrului. Se înființează consilii pe lângă fiecare Curte de apel — mici consilii ale magistraturei, aceeaș idee regionalistă care a înveninat toate domeniile noastre de activitate — examenele se dau — se înțelege — tot pe regiuni, etc.. Ministrul rămâne tot prezidentul Consiliului superior și el alege totdeauna dintre cei trei recomandați, pe candidatul preferat. În schimb, magistrații sunt catalogați pe clase, grade cu tot felul de subdiviziuni, ca într'o adevărată erarhie militară. Ei pot înainta pe loc în toate aceste grade, cu salariile respective, pot obține titluri, până și cele de cari se bucură magistrații Curței de Casație, — indiferent de instanța și localitatea unde funcționează. — De unde într'un deziderat unanim admis de toți magistrații de seamă, funcțiunea are importanță primordială în ierarhia judecătorească, după sistemul maghiar al proiectului, vârsta primează, ca și cum ar fi tot una pentru justiție îndeplinirea exactă a atribuțiilor sale la judecătoria din Teacă cu acele deia Înalta Curte de Casație și Justiție.

Pentru că maghiarii nu aveau concepția înaltă des-

pre inamovibilitate, pe care o avem noi, cu toate garanțiile ei serioase, atât pentru justițiabili cât și pentru magistrați — (nici vorbă că principiul nu avea la ei autoritatea constituțională), — autorii proiectului nu-și dau seamă de ceea ce înseamnă la noi drepturile câștigate în baza acestui principiu. Pentru aceea, sub pretextul unor desființări de instanțe și ale unei noi încadrări (care se va face în termen de trei luni dela promulgarea legii) magistrații inamovibili vor putea fi transferați în alte posturi sau vor rămâne extrabugetari până cine știe când...

Apoi proiectul împiedică dela orice avansare pe magistrații inamovibili căroră la timpul lor nu li s'a cerut examenul de capacitate, ca și cum acești magistrați ajunși până la Curțile de apel și la o vârstă înaintată, nu au căpătat aceleași drepturi pe temeiul legilor cari i-a promovat, ca și colegii lor de instanță. Acești magistrați, dacă vor să mai aibă aceleași drepturi pe care le au astăzi, sunt obligați să se prezinte la un examen de capacitate în cursul anului următor promulgării legii (!)

Incheiem aceste scurte informații, fără a fi putut termina seria ciudățeniilor cuprinse în noul proiect.

Nu ne putem opri însă de a atrage serios atențiunea tuturor juristilor țării — cu deosebire a magistraților și avocaților zeloși de bunul prestigiu și de organizarea actuală, incomparabil superioară a justiției noastre — conjurându-i ca pe toate căile să lupte pentru a împiedica haosul în care ne va aduce eventuala transformare în lege a acestui proiect.

Nădejdea magistraturei stă însă în înalții magistrați cari au fost destinați de curând să ocupe cele mai de seamă scaune ale instanței noastre supreme și cari — suntem încredințați — nu vor tolera înfăptuirea unei adevărate primejdii.

Probabil că proiectul va urma aceiași cale ca și legea maghiară care îi servește de bază. Dar oamenii cu bun simț vor rămâne cu întrebarea: Pentru ce s'a încercat a se aduce o jignire inutilă în numai unor oameni cari muncesc din greu și cari sunt astăzi așa de necăjiți — magistrații — dar și spiritului latin care însuflește legislația noastră românească?

UN MAGISTRAT.

ANTE-PROIECTUL CODULUI COMERCIAL

și SOCIETAȚILE COMERCIALE

Constituirea și funcționarea Societăților

Purtătorii de obligațiuni. Materia atât de rău organizată a obligatarilor a fost pusă la pământ.

S'au stabilit condițiunile în care se pot face emisiunile de obligațiuni din partea societăților anonime și garanțiile pe care trebuie să le ofere acestea.

Intre altele se prevede că societățile au dreptul de a emite obligațiuni *chiar pentru o sumă mai mare de cât capitalul social și existent după ultimul bilanț al lor, cu condiția că surplusul să fie asigurat prin titluri emise sau garantate de stat, județ sau comună, depuse la Cassa de Depuneri și Consemnațiuni unde vor rămâne până la rambursarea obligațiilor emise.*

Își va găsi oare în practică aplicațiunea vreodată această dispozițiune?

În adevăr, societatea se poate găsi în una din următoarele situațiuni:

a) sau ea nu posedă atari titluri și atunci cum va avea posibilitatea să ofere o astfel de garanție;

b) sau ea le are la dispoziție și în acest caz ce ar mai determina-o să recurgă la emiterea de obligațiuni, când și-ar putea procura sumele de care are nevoie direct, în baza titlurilor ce le deține, prin gajarea sau chiar negocierea lor.

Ce însemnează apoi formula cuprinsă în art. 258 din anteproiect prin care se precizează că garanția specială nu trebuie să micșoreze pe cea generală. Aceeași întrebare și-o pune Lordi relativ la art. 222 al proiectului italian din 1925 care cuprinde aceeași dispozițiune legală.

După acest autor făuritorii proiectului italian au avut în vedere următoarea situație.

O societate ce posedă un capital de 100.000 lei a emis obligațiuni de o egală valoare.

Ea voeste a face mai târziu o nouă emisiune de obligațiuni în valoare de 50.000 lei, garantate cu ipotecă într'un imobil al societății ce este prețuit la suma de 75.000 lei.

Emisiunea nu ar fi posibilă, întrucât datorită ei garanția generală acordată primei emisiuni de obligațiuni ar fi micșorată prin garanția ipotecară.

Dar cum se va putea stabili în diversele împrejurări, combinațiuni ce se prezintă în practică că realmente garanția ipotecară a diminuat pe aceea generală? Va fi foarte dificil.

„Ma come si fara a riconoscere che l'ipoteca in favore della seconda emissione non intacca la garanzia generale de cui gode la prima serie di obbligazioni? Un collocamento delle obbligazioni è estramente difficile, specie nei periodi di restrizioni di fidi. Qual società vorra mai confessare che l'ipoteca data ai secondi obbligazionisti intacca i primi? E un atroce tentazione in cui e posta la società che voglia emettere nuove obbligazioni; vorra mai riconoscere che la garanzia generale dei primi obbligazionisti e posta in forse dell'ipoteca in favore dei secondi? Quanto più assillata dal bisogno di denaro, tanto più dovrà decantare da propria floridezza” (10).

S'au luat de asemenea măsurile necesare pentru apărarea drepturilor acordate obligatarilor.

În acest scop s'au introdus adunări speciale formate numai din titularii obligațiunilor.

Aceștia se pot opune la orice modificare a statutului social prin care s'ar putea aduce o atingere a drepturilor lor.

Nu s'a luat însă nici o măsură pentru a se apăra minoritatea obligatarilor contra deciziunilor ce s'ar da de majoritatea adunării lor.

Trbuie să se introducă dispozițiuni pentru a se împiedica realizarea spectacolului prezentat de acestea în Franța și descris atât de sumbru de Cohendy:

„De multe ori majoritatea lor e instrumentul societății anonime debitoare. Ea e formată din câțiva mari purtători de obligațiuni ce sunt și importanți acționari și cari fac să treacă interesele societății înaintea celor ale purtătorilor de obligațiuni, pe care le sacrifică cu ușurință.

Minoritatea nu are de cât o singură ieșire, aceea de a urma soarta comună a tuturor obligațiunilor.

Creditorii sunt astfel aduși în stare de aservire, ei nu sunt de cât o jucărie în mâinile debitorilor lor.

Aceste abuzuri sunt ușurate prin neglijența și inerția obligatarilor independenți, ce adeseori nu se os-

10) Lordi, Sul prigetto del nuovo codice di commercio, Riv. del dir. com., 1926, I, 315.

tenese a se duce la adunările grupării lor și trimit procuri în alb reprezentanților lor, ce abuzează de ele" (11).

Lacune

Anteproectul a rezolvat negativ sau a lăsat nesoluate unele chestiuni capitale, cum ar fi aceea a votului privilegiat, a formării de majorități fictive în adunările generale sau a votului social.

Votul privilegiat. — Prin art. 188 s'a desființat posibilitatea de creare a acțiunilor cu vot privilegiat (Mehrstimmrechtsaktien, Schutzaktien, Vorratsaktien), întrucât nu s'a admis de cât două feluri de avanagii pentru acționarii privilegiați, acela de a fi plătiți la repartițiunea beneficiilor anuale sau la împărțirea fondului social, înaintea titularilor acțiunilor ordinare și cu o cotă deosebită arătată prin statute.

Interdicția lor a fost repetată, în mod categoric de astă dată, prin art. 191 din anteproect.

Soluția la care s'a oprit Consiliul legislativ nu e cea indicată însă de doctrină nici de tendințele legislative din diferitele state.

Acțiunile cu vot privilegiat prezintă o serie de foioase.

Nu vom insista asupra lor, căci am făcut-o cu altă ocazie (12). Le vom enumăra numai.

a) ele permit celor ce au luat inițiativa formării unei societăți pe acțiuni de a păstra controlul asupra conducerii și administrațiunii sale. Din această cauză ele sunt denumite și acțiuni de comandă. (azioni di commando, Herrschaftsaktien).

b) grație lor societățile se pot apăra contra atacurilor date pentru acapararea acțiunilor sau a voturilor în adunările generale, de diferitele sindicate constituite din partea celor ce voesc să pună mâna pe o întreprindere.

c) dezvoltarea concentrațiilor industriale e foarte mult înlesnită prin crearea acțiunilor cu vot privilegiat.

d) ele servă ca mijloc de apărare a muncii, a inteligenței creatoare, a capacității tehnice sau a experienței în lupta dusă contra financiarilor ce voesc a le aservi și a le dicta voința lor.

e) în baza lor se poate stabili și menține caracterul național al unei întreprinderi, oricare ar fi obiectul său de exploatare.

Prin urmare ele oferă industriei naționale o armă de apărare, de protecție contra invaziei pacifice a capitalurilor străine.

Fără îndoială că ele prezintă și unele neajunsuri. Nu noi le vom contesta. Acestea pot fi însă înlăturate printr-o bună reglementare a lor.

De aceea în toate statele se votează legi sau se alcătuesc proiecte pentru o legiferare amănunțită și riguroasă atât a creării cât și funcționării lor.

În Belgia ele funcționează în baza art. 74 al legilor coordonate, adică a legii asupra societăților din 8 Mai 1873, modificată la 25 Maiu 1913 și 29 Iulie 1926, cu respectarea condițiunii impusă prin art. 74 paragr. 2, conform căruia nimeni nu poate lua parte la vot pentru un număr de acțiuni depășind 1/5 din acțiunile emise sau 2/5 din acțiunile ce iau parte la vot.

În Olanda ele au fost consacrate prin articolul 4 al legii din 2 Iulie 1928 care prevede că se poate deroga

dela regula strictă a proporționalității voturilor cu capitalul, cu condiție numai ca să nu se acorde unui acționar mai mult decât șase voturi dacă capitalul social este divizat în 100 de acțiuni sau mai mult, și cel mult trei voturi dacă acesta este împărțit în mai puțin de 100 acțiuni.

Noua lege din 1928—1929 din Anglia, intitulată „The Companies Act, intituled an Act to consolidate the Companies Act, 1908 to 1928, and certain other enactments connected with the said Act”, a păstrat sistemul libertății introducerii lor, admis prin art. 67 al legii din 1908 (Companies Consolidation Act).

În sfârșit, prin legea polonă din 26 Martie 1928 relativă la societățile anonime, Prawo o spolkack Akcyjneh, se acordă dreptul de a se emite acțiuni cu vot privilegiat.

Nu se poate acorda mai mult de 5 voturi unei acțiuni. Acestea trebuie să fie nominative și nu pot fi transferate decât în condițiunile ce se vor stabili prin statutele sociale. Transformarea lor în acțiuni la purtător sau transmiterea lor în afară de condițiunile fixate fac ca ele să piardă privilegiul acordat (art. 39). Prin noile proiecte de legi relative la societățile anonime se tinde la acelaș lucru.

Proiectul german din 1930 intitulat „Entwurf eines-gesetzes über Aktiengesellschaften und Kommandit-gesellschaften auf Aktien”, prevede prin § 94 menținerea acțiunilor cu vot privilegiat, iar cel ungar le introduce impunând obligația ca emisiunea lor să fie autorizată de Oficiul Societăților pe acțiuni când voturilor ce le sunt acordate depășește 30% din numărul total ce aparține celorlalte.

În Elveția deși comisiunea însărcinată cu revizuirea codului obligațiunilor a propus prin 8 voturi contra 7, suprimarea votului privilegiat, totuși menținând egalitatea de vot cu toată inegalitatea acoperirii titlurilor, l'a consacrat în mod indirect.

Numai în Franța suprimarea sa totală a fost formulată prin proiectul de lege din 12 Aprilie 1930 care nu a fost încă votat și e amenințat a rămâne o simplă propunere.

Pe o cale piezișe s'a ajuns însă la interzicerea lor pe viitor. Prin art. 6 al legii din 26 Aprilie 1930 relativă la degrevarea impozitelor, se prevede imposibilitatea de emisie a or dela data promulgării sale.

Au rămas deci în vigoare acțiunile cu vot privilegiat emise de societățile constituite înainte de această dată, care sunt destul de numeroase.

O reacțiune viguroasă a început în Franța contra reformei înfăptuită. Ea nu a rezolvat chestiunea complexă și gravă ce o pune votul privilegiat. Ea a respectat situațiile dobândite și s'a mărginit a legifera în mod cu desăvârșire sumar pentru viitor.

De aceea se așteaptă cu înfrigurare reluarea chestiunii și tranșarea ei în mod obiectiv și cu imparțialitate ținându-se seama de nevoile reale ale societăților anonime.

„Lorsque ces lignes paraîtront, le sort des actions à vote plural aura peut être été hâtivement résolu. Ce sera une decisiu nettement regrettable, parceque le vote privilegié dont l'emploi a été imposé en France par les circonstances, grâce a une disposition heurieuse de la loi de 1902, répond à une nécessité des temps modernes” (13).

11) *Cohendy*, Revue des soc. 1930, No. 3.

12) *D. Găleşescu-Pyk*, Acțiunile privilegiate în Societățile anonime.

13) *Darcy P.*, Pour la liberté des soc. et la protection de l'épargne, Rev. pol. et parl. 1930, 246; *Wahl*, Pour les actions à vote plural, Revue pol. et parl. 1930, p. 14 și urm.; *Percerou*, La question des actions à vote privilégié, Suppression ou ré-

Menținându-se votul privilegiat devine inutilă dispozițiunea cuprinsă în art. 229, prin care se prevede că în consiliile de administrație ale societăților anonime unicul, jumătate sau două treimi dintre membrii lor, după obiectul societății, trebuie să fie români.

În acest mod dispărea această formulă, ce nu e decât o reproducere agravată a art. 122 din vechiul cod comercial ce nu a dat reale rezultate în practică și a fost atât de criticat de doctrinari.

Dacă în toate statele se confirmă tendința către reglementarea votului privilegiat dându-se o altă soluție problemei la noi, ar însemna a pune într-o stare de inferioritate pe conaționali noștri față de supușii celorlalte țări.

Pe această cale ei ar fi lipsiți de un mijloc de apărare ce și-a făcut dovada utilității existenței sale în desfășurarea vieții economice a unui popor.

Libertatea votului. — Organul esențial al societăților anonime este adunarea generală.

Thaller a considerat-o, cu drept cuvânt, „l'âme même de la personne morale, réglant les intérêts de la collectivité. Elle est l'instrument de la volonté supérieure de la collectivité“.

Deciziunile sale interesează în cel mai înalt grad bunul mers al societății, și au un efect decisiv asupra sa.

De aceea trebuie luate măsurile necesare pentru ca ele să fie realmente expresia voinței sociale și să corespundă cu interesele generale ale societății.

Un inconvenient al funcționării adunărilor generale, scos în relief de practica trecutului, era acela al formării de majorități fictive.

Idealul ar fi fost ca fiecare acționar să se prezinte în persoană la adunarea generală pentru a-și exprima voința sa.

Acest deziderat a fost însă imposibil de realizat în practică. La aceasta a contribuit în special faptul că nici acționarii se dezinteresează de adunările generale.

Pentru a se pune capăt acestei indolențe s'a mers până la a se atribui jetoane de prezență acționarilor ce iau parte la adunările generale și comisioane bancherilor ce descoperă în clientela lor pe nepăsătorii proprietari de titluri pe care îi silesc a-și îndeplini îndatoririle.

Procedeeul nu a fost însă suficient întotdeauna. Apatia și indiferența acționarilor sunt atât de mari în cât cea mai mare parte se abține a lua parte la adunări cu riscul de a le împiedica de a se ține, din cauza nerealizării quorumului cerut de cod (14).

Ei trimit de obicei procuri în alb administratorilor. Aceștia fac uz de ele cum cred de cuviință. Cei cărora ele le sunt încredințate, votează după ordinul conducătorilor.

Cedarea dreptului de vot se face nu numai pe această cale — a mandatului fără reprezentare, dar și prin alte mijloace.

Administratorii au deseori la dispoziție stocuri de acțiuni. Numărul lor fiind destul de important ei au posibilitatea ca, distribuindu-le persoanelor de încredere (prestanome, teste di legno, Strohmänner) cu câtă va vreme înainte de ținerea adunărilor generale, să obțină majoritățile de care au nevoie.

Nu rare ori intervin contracte de report, uzufruct sau gaj relativ la acțiuni cu stipulația expresă că dreptul de vot aparține creditorului gagist, uzufructuarului sau reportatului.

De asemenea băncile folosesc acțiunile lăsate în depozit la ele. Ele uzează de acestea cu oarecare temeritate, împingând îndrăzneala până la a le folosi cum vroese, fără a mai ține seama de indicațiunile date de clientela proprietară a titlurilor (15).

Datorită acestor mijloace se falsifică mecanismul funcționării adunării generale. În loc de majorități reale se obțin altele artificiale, ce dispun de soarta acestora.

La formarea lor contribuie și obligația ce și-o iau grupuri de acționari de a vota într'un anumit sens, grație profitului material ce-l au.

În aceste condițiuni o minoritate conduce majoritatea.

Acționarul este astfel la discreția unei majorități fictive, care nu o reprezintă în realitate nici pe cea numerică nici pe aceea a capitalului.

Trebuie, deci, luate măsuri pentru a înlătura, pe cât e posibil, aceste manevre.

Precizăm că atât pe cât e posibil, întrucât nu întotdeauna va fi ușor unei societăți a verifica drepturile persoanelor ce au depus în termen acțiunile pentru a participa la întrunirea adunării generale.

Este drept că prin art. 208 s'a indicat cui aparține dreptul de vot, în ipoteza în care acțiunile sunt date în gaj sau în cazul în care asupra lor s'a constituit un uzufruct, stabilindu-se că exercitarea lui se cuvine proprietarului lor.

Nu este iarăși mai puțin adevărat că prin art. 313 s'a penalizat faptul unui acționar ce trece acțiunile pe numele altuia în adunările generale fără ca transmiterea lor să fie reală, precizându-se că acesta se va pedepsi cu închisoarea până la o lună sau cu o amendă de la 1000 până la 10.000 lei și că aceeași pedeapsă va fi aplicată și celui ce va vota în baza acțiunilor astfel dobândite, chiar dacă votul lui nu a influențat asupra deciziunilor date.

Măsurile luate nu sunt suficiente.

În afară de cadrul lor rămân toate celelalte mijloace utilizate pentru formarea de majorități fictive.

Anteproiectul nu se ocupă de situația acțiunilor date în report, nici de aceea a acțiunilor aflate în depozit la bănci.

Prin acesta nu se precizează dacă dispozițiunile cuprinse în art. 208 sunt de ordine publică sau nu și deci dacă prin convenția părților se poate deroga dela ele.

El nu ne arată care este soarta convențiilor intervenite între cei interesați pentru a-și da votul într'un sens sau altul nici de influența pe care acestea o pot avea asupra valabilității hotărârilor adunărilor generale când ele au fost scoase în vileag.

Noile legiuiri și proiectele de cod comercial se ocupă de toate aceste chestiuni. În Belgia și Germania se pedepsește cesiunea cu titlul oneros a dreptului de vot.

Proiectul de revizuire al codului obligațiunilor elvețian din 19 Decembrie 1918 interzice și pedepsește cesiunea dreptului de vot unei persoane ce nu are calitatea de acționar (art. 11—13). Orice acționar are drep-

15) Georges Dennis, Le droit de vote dans les soc. anonymes; Idem, L'exercice du droit de vote des actions en dépôt par les banques allemandes, Ann. de dr. com. 1929, p. 88 s. urm.

glements. Ann. de dr. com. 1930, p. 5 și urm.; Adrien Massonard, Les actions à vote privilégié, 1931, Paris; Ch. Laurent, L'économie nouvelle, 1930, 341.

14) Paul Darcy, Pour la liberté des sociétés et la protection de l'épargne, Revue pol. et parl. 1930, 255.

ful a cere anularea unei deciziuni ce ar fi fost obținută cu violarea acestei dispozițiuni.

Prin proiectul italian din 1922 se anulează convențiunile prin care se înlănțue libertatea votului.

„Ogni convenzione che vincole la liberta di voto e nulla“ (art. 215).

Dispozițiunea e menținută și în proiectul din 1925: „Le convensioni che vincolono la liberta di voto sono nulle“ (art. 105).

Votul social. — Nu e suficient însă a se asigura numai libertatea votului. Acționarul trebuie să-și dea votul pentru realizarea scopului social.

A dispărut epoca în care se susținea că votul unui acționar este un drept de proprietate pe care acesta poate să-l folosească după bunul său plac, chiar pentru a face să prevaleze interesul său particular asupra celor generale (16).

Dreptul de vot nu a fost concedat acționarului în interesul său egoist, ci în acel al colectivității.

Acesta nu trebuie să fie nici chiar un mijloc pentru luarea de măsuri numai în folosul majorităților, folos ce ar fi în vădită contradicție cu acel al întregii mase sociale.

Interesele minorităților, ce ar corespunde cu acele ale societății, nu pot fi sacrificate.

S'a luat o măsură pentru a se împiedica acest lucru, stabilindu-se că deciziunile adunărilor generale pentru a fi valabile nu pot fi opera decât a unor anumite majorități de capital și care nu ar putea fi redus prin stipulațiile actului constitutiv sau al statutelor sociale.

Nu a fost însă de ajuns.

Majoritățile puteau să abuzeze de situația lor îndeplinindu-se aceste condițiuni.

S'a impus găsirea și a unui alt corectiv omnipotenței lor.

Primul a fost dreptul de retragere, recunoscut prin art. 160 c. com. actual acționarilor dizidenți sau absenți în unele ipoteze particulare grave.

Ce de-al doilea și cel mai important l'a constituit *controlul judiciar*, care întotdeauna și în toate împrejurările a fost mijlocul de apărare al drepturilor încălcate.

Dreptul de administrare „self government“ al societăților prin adunările generale și-a găsit o limită naturală și logică în instituția justiției.

De aceea prin toate legiurile, dela început, s'a acordat dreptul de cenzurare a hotărârilor adunărilor generale.

Prin codul nostru de comerț, art. 163, s'a limitat însă posibilitatea de anulare a lor numai la cazurile în care acestea ar fi contrarii actului constitutiv, statutele sau legii.

Art. 217 din anteproiect a menținut aceeași dispozițiune.

E prea puțin. Controlul e restrâns numai la legalitatea formală a lor.

Fără îndoială că neobservarea regulilor precizate de legiuitor e suficientă pentru a autoriza intervenția justiției. Ea nu va avea nici un efect însă atunci când acestea au fost respectate și totuși o hotărâre contrarie intereselor generale a fost luată.

În alte state s'a mers mai departe pe cale jurisprudențială.

S'a ajuns la un control al fundamentului deciziunilor adunărilor generale.

El a fost realizat în Germania.

Pentru a se da această soluție au fost utilizate dispozițiunile cuprinse în art. 138 și 826 c. civ.

Conform art. 138 orice contract care nu este conform bunelor moravuri e nul, iar după art. 826 oricine pricinuește altuia o daună, aducând atingere bunelor moravuri, este ținut să o repare.

În baza lor au fost anulate deciziunile luate contra intereselor sociale. A lucra contra interesului colectiv înseamnă a activa contra bunelor moravuri.

Aceeași soluție a fost susținută și adoptată în Franța. Pentru justificarea ei s'a recurs la teoria abuzului de drept în special.

Orice prerogativă legală, orice drept este acordat în vederea realizării unui scop.

Într'un stat bine organizat chiar drepturile subiective sunt drepturi—funcțiuni, *officia*. Ele trebuiesc exercitate pentru ajungerea țelului căruia corespund. În cazul contrar se comite un *abuz de drept, ce corespunde deturnării de putere în materie administrativă*.

Între ele figurează și drepturile acordate majorităților în societățile anonime de a lua hotărârile necesare pentru buna funcționare a societăților anonime.

Din motive economico-sociale li s'a încredințat acest rol. În îndeplinirea lui ele trebuie să aibe în vedere numai interesul general.

Dacă-l nesocotesc și folosesc omnipotența acordată în folosul lor, comit o deturnare de putere.

Hotărârile luate de ele în atari condițiuni trebuiesc anulate. Nu e admisibil a se vedea simplul egoism deturnând în profitul propriu și exclusiv al unora, avantajile ce prezintă o situația economică generală.

Iată de ce se impune a se lărgi dispozițiunea legală și la noi și a se acorda posibilitatea de cercetare a *legalității substanțiale a hotărârilor adunărilor*, pentru a se stabili dacă luarea lor nu constituie o deturnare de putere.

E necesară această măsură, întrucât credem că pe cale jurisprudențială, la noi, nu se va realiza acest progres (17).

Este drept că în contra acestei inovații s'a ridicat o obiecțiune, aceea că în acest mod s'ar da posibilitate instanțelor judecătorești de a cenzura fondul deciziunilor.

La această obiecțiune a răspuns foarte just Tullio Ascarelli că nu e chestiunea de un control al cuprinsului acestora, ci numai de o examinare a mobilului ce a determinat votarea lor.

„Ne con cio si s'ansisce un sindicato di merito dell'autorità giudiziaria sulle deliberazioni assembleari. L'autorità giudiziaria non deve compiere alcun *sindicato nel merito*, ma semplicemente esaminare se la deliberazione buona o cattiva che sia, sia statta dettata dall'interesse sociale, e a questi fini che deve venir compiuta una semplice *indagine* sui motivi della deliberazione, indagine che partira naturalmente della esata conoscenza del merito della medesima e che e *lo strumento* indispensabile per l'esercizio di un sindacato che e pero di mera legittimita“ (18).

Concluzie.

Toate aceste măsuri nu vor avea darul de a asigura bunul mers al societăților fără concursul asociaților.

Aceștia să nu se mărginească a încasa dividendele

17) Vezi lucrarea noastră *Actiunile privilegiate*, cap. *Votul social*, p. 294 și urm. cu notele și trimiterile făcute.

18) *Tullio Ascarelli*, Sulla protezione delle minoranze nelle società per azioni, Riv. dir. com. 1950, I, 941.

16) *Manson*, Encyclopaedia of the laws of England, t. III, V. Company, p. 205—304; *Buckley*, Companies Act, 8 cd,

ce se distribuie și a se plânge în epocile în care nu se realizează beneficii.

Ei nu trebuie să se resenneze, așteptând ca timpurile mai bune să aducă o schimbare a situației.

Accionarii au tot interesul de a cerceta cauzele situației critice în care se găsește societatea, stabilind dacă aceasta nu este datorată unei lipse de organizații sau de gestiune, pentru a lua măsurile de îndreptare.

Lor le incumbă obligația de a-și îndeplini cu stricteță îndatoririle impuse de legiuitor și a folosi drepturile ce le sunt acordate.

În cazul contrar, ei își merită soarta dacă societatea nu dă rezultatele așteptate.

Accionarii trebuie să evite de a li se repeta cele spuse despre ei: *on sème des actionnaires, on récolte des imbeciles*.

D. GALEȘESCU-PYK

Profesor de Drept comercial și Maritim comparat
Cernăuți.

ANTE-PROECTUL CODULUI COMERCIAL

Despre obligațiunile și contractele comerciale

În cele ce urmează nu vom încerca să facem o analiză critică și completă asupra acestei materii din anteproiect, deoarece în primul rând s'ar depăși scopul propus de inițiatorii acestui volum și anume acela de a întreprinde o cercetare a anteproiectului în linii generale, iar în al doilea rând este lesne de înțeles că o analiză amănunțită a dispozițiilor din anteproiect și a sistemelor adoptate, nu s'ar putea face decât examinând și sistemele străine care au servit drept izvor de inspirație prin raport cu starea doctrinei, a jurisprudenței noastre și cu practica existentă; o asemenea cercetare ar necesita timp și rezultatele ei ar reclama multe volume, sacrificiu care n'a fost în intenția nimănui să-l facă în slujba unei opere sortită dela naștere să suporte o altă concepție și gestațiune.

În sfârșit nu înțelegem să insistăm asupra chestiunilor și materiilor noi adoptate de anteproiect, pentru simpla considerațiune că despre toate aceste chestiuni și materii noi ne-am ocupat în lucrările noastre asupra anteproiectului codului comercial italian din 1922 și asupra anteproiectului Uniunii Camerelor de comerț și Industrie, și deci ar fi să ne repetăm, deoarece anteproiectul român conține prea puține modificări sau dispozițiuni noi față de proiectul italian din 1927; iar acest proiect ca și anteproiectul Uniunii adoptă cu puține modificări, dispozițiunile anteproiectului din 1922.

De aceea ne vom mulțumi ca în expunerea noastră să relevăm erorile cași dispozițiunile noi introduse în anteproiect, care nu figurează în proiect italian din 1922, fără a intra în examinarea propriu zisă a materiilor de sub acest titlu.

De altfel este locul să o spunem că exceptând câteva dispozițiuni luate de aiurea, obligațiunile și contractele comerciale sunt o credincioasă reproducere a dispozițiilor din anteproiectul italian, încât cineva vrea să se documenteze asupra chestiunilor cuprinse în acest capitol, nu are decât să consulte lucrările preparatorii ale celor două proiecte italiene ca și articolele critice sau comentariile risipite prin revistele de drept sau în tratatele de drept comercial italian.

Cercetătorul de mâine, care ar voi să studieze evo-

luțiunea instituțiilor noastre de drept comercial, nu va găsi nici un material consultativ în lucrările pregătitoare ale Consiliului legislativ și doctrina Casației noastre nu-i va fi de nici un folos; cercetările sale le va face aproape exclusiv în cadrul doctrinei și jurisprudenței italiene, baza proiectului italian.

— Anteproiectul începe prin caracterizarea și definirea obligațiunilor comerciale, consacrand sistemul în vigoare, introducând o noțiune de precizie în definițiune (art. 361).

— Art. 363 consfințește uzurile comerciale în interpretarea convențiilor, ceea ce înseamnă un mare pas spre consacrarea uzurilor ca izvor de drept; credem că până în cele din urmă, Consiliul legislativ se va convinge că introducerea uzurilor nu va periclita unificarea legislativă, și deci cu ocazia întocmirii anteproiectului definitiv se va acorda putere de lege uzurilor legislative.

— În cele două articole următoare, anteproiectul se ocupă despre oferta contractuală.

Este regretabil că importanta chestiune a ofertelor contractuale, izvor inepuizabil de contracte, a fost complet neglijată, pretextându-se inutilitatea reglementării ei în codul comercial din moment ce încheierea contractelor în genere este tratată de codul obligațiunilor depus în cameră; până la votarea acestui cod, care nu știm când va avea loc și dacă va avea loc în forma în care a fost redactat, nu era rău ca anteproiectul să se fi ocupat de această materie.

Art. 364 prevede că trimiterea de tarife, prețuri curente, etc., nu constituie o propunere de contractare; iar mai departe că expunerea mărfurilor cu arătarea prețurilor, se consideră ca o ofertă.

Socotim complet greșit acest sistem; căci dacă expunerea mărfurilor cu indicarea prețurilor constituie o ofertă, nu înțelegem pentru ce expunerea acelorasi mărfuri fără prețuri dar cu oferirea lor diferitelor persoane prin cataloage cu prețurile curente, să nu mai fie considerată drept o ofertă și deci dacă persoana care primind un asemenea catalog se prezintă în magazin spre a face cumpărături, să poată fi refuzată, deși există expuse mărfurile oferite prin acele cataloage.

Art. 364 consideră valabilă oferta și acceptarea, chiar după moartea sau incapacitatea comerciantului intervenită înainte de formarea contractului, afară de stipulațiune contrarie.

Această dispozițiune este reproducută după art. 299 antep. it. (4).

— Art. 367-371 se ocupă despre reprezentanță; dispozițiunile sunt luate din anteproiectul italian;

În primul articol se reglementează modul cum poate fi dată reprezentanța; acestui articol îi corespunde art. 48 din pr. it. însă Consiliul legislativ modifică sistemul italian sau mai bine zis îl deformează, chiar în esența lui în așa mod încât de unde italienii s'au oprit la un sistem practic și comod în ce privește conferirea reprezentanței, Consiliul legislativ pune atari condițiuni acordării reprezentanței, încât instituția reprezentanței devine greoaie, nepractică, incomodă.

Astfel proiectul italian distinge între reprezentanța dată pentru acte pentru a căror îndeplinire legea nu

1) În lucrarea noastră „Încheierea contractelor comerciale” (p. 101 urm.) arătăm motivele pentru care nu împărtășim această teorie.

reclamă o procură scrisă și acea dată pentru acte pentru a căror îndeplinire legea cere formă scrisă.

Pentru prima categorie de acte, proiectul italian în-găduie reprezentantului să confere reprezentanța prin-tr'o declarațiune făcută fie reprezentantului, fie ter-țului cu care acesta urmează să contracteze sau prin înscrierea procurii în registrul comerțului. Simplu, e-lementar și logic.

Consiliul legislativ a vrut să inoveze dar n'a fost fericit în găsirea formulei; într'adevăr în primul rând în categoria actelor pentru a căror săvârșire legea nu cere împuternicirea scrisă, Consiliul a introdus o dis-tincțiune fără nici o noimă și anume distinge cazul când reprezentantul este împuternicit cu încheierea u-nei operațiuni sau act numit și cazul când este au-torizat a face mai multe acte sau operațiuni pentru re-prezentat; în primul caz, reprezentanța se poate da printr'o declarațiune ca în proiectul italian, cu deo-sebirea că o asemenea declarațiune trebuie făcută con-comitent reprezentantului și terțului. Am crezut în pri-mul moment că poate este o greșeală de tipar însă controlând conferințele ținute de colegul nostru, d-l Cohen, la Paris, am constatat că nu este vorba despre o greșeală ci de o dispozițiune formală în acest sens.

Sistemul este fundamental greșit deoarece a subor-dona valabilitatea unei reprezentanțe dată prin decla-rațiune, de facerea acestei duble declarațiuni, înseam-nă a nesocoti chiar rostul și scopul reprezentanței, căci atunci când un anumit act sau operațiune în loc de a o face eu personal, o încredințez unui reprezentant spre a o îndeplini, în condițiunile determinate prin împuternicirea dată, aproape în unanimitatea cazuri-lor, terța persoană nu este cunoscută, reprezentantul luându-și sarcina de a o găsi. Aceasta fiind realitatea, punem în imposibilitate pe reprezentant de a re-curge la oficiile unui reprezentant, căci în prealabil trebuie să alege în căutarea terței persoane; în acest caz putem fi siguri că odată găsită această persoană care să consimtă la încheierea operațiunii, reprezenta-tul numai are nici un interes să apeleze la un repre-zentant, ci va încheia el însuși actul sau operațiunea.

În cazul al doilea, când reprezentantul este împuter-nicit cu mai multe operațiuni, anteproiectul, impune obligațiunea unei procuri înscrise în registrul comer-țului și publicată în Monitorul Oficial.

E' pur și simplu extraordinar spiritul formalist care a dominat Consiliul legislativ la întocmirea antepro-iectului, uifând că viața comercială se caracterizează prin celeritatea transacțiunilor și deci codul comercial ca și toate legile comerciale trebuie să înlesnească prin dispozițiunile lor, încheierea transacțiunilor iar nu să le obstacoleze.

Sunt acte pentru a căror realizare, legea cere împu-ternicirea scrisă; pentru toate celelalte acte, împuter-nicirea poate fi verbală; ei bine, Consiliul legislativ aplică acest principiu numai când este vorba de înde-plinirea unor operațiuni izolate; îndată ce este vorba ca reprezentantul să se ocupe de două operațiuni, tre-buie să intervină procură scrisă. Pentru care motiv, care este rațiunea juridică și utilitară, căci despre vre-o rațiune practică nu putem vorbi?

Dar formalismul este împins la extremă atunci când se impune reprezentatului obligațiunea publicării îm-puternicirii în Mon. Of., înscrierea în registrul comer-țului neconstituind pentru autorii anteproiectului o publicitate suficientă.

Și pentru că în drept există o oarecare simetrie în aplicarea principiilor, Consiliul a trebuit să prevadă,

în caz de revocare a acestor reprezentanțe înscrise în registrul comerțului și publicate în Monitor, obligați-vitatea înscrierii și publicării revocării după aceleasi forme (art. 369). Gândiți-vă la nenumăratele acte și o-perațiuni comerciale care se încheie zilnic prin re-prezentanți, pentru a vă face o idee slabă de ce va însemna mâine consultarea unui număr din Monito-rul Oficial.

— O altă inovațiune importantă dar inadmisibilă, este aceea referitoare la inaplicabilitatea retractului li-tigios când cumpărătorul unei creanțe litigioase este un comerciant.

În lipsa lucrărilor preparatorii ale anteproiectului, am consultat conferințele colegului nostru, și am găsit următoarea motivare:

Față de caracterul de personalitate a comerciantului, nu trebuie să i se opună nici odată retractul litigios, chiar dacă ar fi obținut și cesiunea unei creanțe ci-vile pentru debitor, căci este inadmisibil să se exami-neze natura creanțelor cesionate în raport cu debito-rul, ci în raport cu dobânditorul care își exercită pro-fesiunea.

Sistemul este periculos și imoral. Periculos pentru că a permite comerciantului să cumpere drepturi liti-gioase indiferent de natura lor pentru debitor, fără leamă de a i se opune retractul litigios, înseamnă a înlătura în mod definitiv posibilitatea aplicării re-tractului litigios reglementat de codul civil, căci tot-deauna se va recurge la persoana unui comerciant ca cesionar al drepturilor litigioase.

Dar afară de această considerațiune, debitorul unei creanțe litigioase are dreptul a opune retractul litigios afară dacă această creanță este pentru el de natură comercială; ce fel de drept va mai fi acesta, dacă prin simplul fapt al interpușerii unui comerciant, retractul devine inaplicabil?

În acest caz ar trebui înscrise în codul civil o altă dispozițiune și anume că retractul litigios poate fi o-pus de debitorul unei creanțe civile numai când cum-părătorul ei n'ar fi comerciant, ceea ce însă ar răstur-na complet sistemul în vigoare căci de unde azi re-tractul litigios are o aplicațiune generală cu excepția creanțelor comerciale pentru debitor, conform regulei din anteproiect aplicațiunea retractului va fi de natură excepțională, deoarece foarte rare, vor fi cazurile când creanțele civile litigioase vor fi cedate unor necomer-cianți tocmai pentru a evita aplicarea retractului.

Iată pentru ce spuneam că o asemenea dispozițiune este periculoasă și imorală, ea deschizând larg poarta necinstei prin legiferarea imunității actelor de cum-părătoare a drepturilor litigioase făcute de comercianți.

Dar problema mai prezintă și un aspect de natură fiscală, căci dacă s'ar admite dispozițiunea din ante-proiect, de unde azi de teama aplicării retractului li-tigios cu ocazia cumpărării drepturilor litigioase se trece în act un preț cât mai mare, mâine asemenea acte se vor face pe sume ridicole, ceea ce va prejudi-cia interesele fiscului.

Pentru toate considerațiunile expuse, credem că o revenire la vechiul sistem este și utilă și morală.

— Trecând la examinarea registrelor comerciale ca mijloc de probă, anteproiectul acordă judecății drep-tul de a aprecia dacă poate atribui conținutului re-gistrelor unui comerciant o credință mai mare sau mai mică, dacă trebuie să renunțe la această probă când registrele comercianților nu concordă sau a a-

tribui credință mai mare registrelor uneia din părți (art. 393).

Socotim complet inutilă această dispozițiune, căci din moment ce prin articolul anterior se recunoaște registrelor regulat ținute, forță probatorie între comercianți pentru obligațiunile comerciale, este dela sine înțeles că atunci când judecătorul este pus în prezența registrelor ambilor comercianți litiganți, din examinarea conținutului registrelor își va forma convingerea sa, care va fi într'un sens sau altul după când registrele concordă sau nu și va acorda credință mai mare registrelor unei părți după cum mențiunile din ele par verosimile sau concordă cu alte împrejurări.

Ar fi mult mai simplu ca în locul acestei dispozițiuni, să se atribuie judecătorilor o putere nelimitată de apreciere în ce privește acest mijloc de probă, ceea ce de altfel ar fi inutil deoarece și fără o asemenea recunoaștere formală, judecătorul este suveran în aprecierea probelor ce i se supun spre examinare.

Vânzarea. — Cu foarte neînsemnate modificări, acest contract este reprodus din anteproiectul italian din 1927 care la rândul său a adoptat în totul modul de reglementare din anteproiectul din 1922, cu puține deosebiri sau adause.

Astfel prin art. 330 pr. it., vânzătorul își poate rezerva dreptul de proprietate asupra mărfii vândute, până la plata integrală a prețului, deși posesiunea și riscurile mărfii trec la cumpărător.

Este inutil să insistăm asupra acestei importante dispozițiuni datorită căreia interesele vânzătorului sunt în bună măsură apărate contra relei credințe a cumpărătorului căci în caz de înstrăinare a mărfii înainte de achitarea ei, cumpărătorul răspunde penalmente față de vânzător, ca și în caz de insolabilitate a cumpărătorului, însă numai dacă mărfurile se mai găsesc încă în posesiunea sa, putându-le revendica.

Art. 412 din anteproiectul român este preferabil celui din pr. it. prin modul cum este redactat deoarece precizează că rezerva proprietății, stipulată de vânzător naște raporturi juridice numai între acesta și cumpărătorul care dacă înstrăinează marfa neachitată încă, comite un abuz de încredere sancționat ca atare.

Terții achizitori ai mărfurilor, sunt apărați, afară dacă sunt de rea credință, adică au știut că marfa cumpărată de ei nu era achitată complet.

— Art. 331 al. 2 pr. it. (art. 407 al. 2 pr. rom.), determină modul de lichidare a daunelor la vânzările cu prestațiuni succesive, ținând seama de prețul locului și zilei fixate pentru fiecare predare în parte.

— În afară de aceste dispozițiuni pe care le găsim în ultimul proiect italian și care au fost trecute și în antep. rom., anteproiectul nostru mai cuprinde următoarele modificări sau dispozițiuni noi:

În art. 406, este remarcabilă dispozițiunea în puterea căreia când predarea este stipulată „franco”, cheltuielile transportului cad în sarcina vânzătorului; este importantă această dispozițiune prin aceea că autorii anteproiectului cu toată teama ce o au față de uzuri, se lasă dominați de puterea acestor uzuri căci predarea franco cu cheltuielile de transport în sarcina vânzătorului este un uz consacrat în practica de toate zilele; în acest caz dacă în loc de a se fi reglementat vânzarea franco printr'o dispozițiune expresă, legiuitorul ar recunoaște putere obligatorie uzurilor legislative, rezultatul ar fi fost același căci în conformitate cu acest

uz, spezele de predare și transport ar fi privit pe vânzător.

— Art. 408, ocupându-se despre vițiile mărfurilor vândute și provenind din o altă piață, refuză cumpărătorului dreptul de a cere rezoluțiunea vânzării când vițiile micșorează valoarea mărfurilor cu cel mult 5%, afară de cazul când uzurile ar admite o cotă mai mare. În acest caz singurul drept al cumpărătorului este de a cere o reducere a prețului determinată de expertiza ordonată de tribunal.

Uzurile despre care se vorbește în acest articol, nu mai sunt uzuri interpretative ci adevărate uzuri normative, căci deși anteproiectul pune o limită în ce privește micșorarea valorii mărfurilor, vine imediat și recunoaște forță obligatorie uzurilor după care cota de 5% poate fi depășită fără ca cumpărătorul să poată cere rezoluțiunea contractului.

Însă dispozițiunea din anteproiect este necompletă căci în Italia, în toate centrele comerciale unde există uzuri cu privire la procentul de degradare a mărfurilor, până la care cumpărătorul nu poate cere rezoluțiunea, există și uzuri care determină câtă anume reducere din preț poate cere cumpărătorul, aceste din urmă uzuri fiind o consecință logică a primelor uzuri; și atunci dacă înțelegem să recunoaștem forță obligatorie uzurilor referitoare la limita sub care nu se poate cere rezoluțiunea vânzării, trebuie să recunoaștem și uzurile care determină reducerea pe care cumpărătorul este în drept a o cere din preț; și numai în lipsă de uzuri să se recurgă la luminile expertului.

În legătură cu această dispozițiune avem de făcut o observațiune: în art. 333 pr. it. este vorba despre mărfuri determinate în mod generic, deci mărfuri fungibile; anteproiectul nostru vorbește despre mărfurile determinate numai prin cătine, gen și calitate; iar mai departe, art. 410 acordă cumpărătorului, în caz când vânzarea are de obiect mărfuri fungibile, facultatea de a cere rezilierea sau reducerea prețului pentru viciile prevăzute de art. 408.

Credem că se face o confuzie datorită căreia cele două dispozițiuni deosebite din art. 408 și 410 se vor neutraliza sau vor da naștere la arbitrar în aplicarea lor. Într'adevăr, lucrurile fungibile se pot determina prin cătine, gen și calitate, cu alte cuvinte mărfurile determinate în modul acesta pot fi fungibile și atunci care din acele dispozițiuni poate invoca cumpărătorul?

Deci este mai bun sistemul italian nefiind susceptibil de vreo interpretare echivocă.

Comisionul, mandatul. — Asupra contractului de mandat și comision nu ne oprim deoarece proiectul italian din care s'a inspirat consiliul legislativ, a reprodus dispozițiunile din primul anteproiect și a menținut cele mai multe din dispozițiunile codului comercial în vigoare, referitoare la această materie.

O bună dispozițiune introdusă în anteproiectul român este aceea din art. 423 în puterea căreia comisionarii sunt obligați să țină anumite registre, dintre care și unul cu partide separate pentru fiecare comitent în parte.

Contractul de expedițiune. — Acest contract nu fusese reglementat de anteproiectul italian din 1922; îl găsim însă în proiectul din 1927, după care l'a luat și Consiliul legislativ, fără vreo modificare importantă. Contractul de expedițiune, deși nu figurează în co-

dul comercial, totuși practica comercială l'a creat de mult și jurisprudența a conturat cu precizie figura comisionarului de transporturi și rapoarturile care se nasc între acesta și comitent din contractul de expedițiune. Încât autorii proiectului italian nu au făcut altceva decât să transpună în texte precise rezultatele practice și ale jurisprudenței.

Prin contractul de expedițiune, expediționarul se obligă în numele său dar pe socoteala expeditorului, să încheie cu cărașul contractul de transport și să îndeplinească prestațiunile accesorii expedierii (art. 402 pr. it., 433 antep. rom.).

Însă spre deosebire de pr. it. care limitează rolul expediționarului la încheierea contractului de transport, anteproiectul nostru lărgeste oarecum sfera de acțiune a acestuia, obligându-l să trimită lucrurile expeditorului prin intermediul cărașului, deci să facă operațiunea expedierii. Definiția este vagă și în tot cazul susceptibilă de diferite interpretări căci s'ar părea că expediționarul împrumută ceva din figura cărașului; de aceea, pentru a introduce o linie de perfectă demarcațiune între activitatea expediționarului și a cărașului, trebuie să adoptăm definiția din proiectul italian ca una care țârmurește fără nici un sens de echivocitate rolul expediționarului.

Provizionul expediționarului se calculează după oțbiceul locului (art. 403 pr. it., 435 antep. rom.).

Ordinul de expedițiune poate fi revocat de expeditor până în momentul încheierii contractului de transport; din acest moment, contraordinul se exercită de către expediționar în socoteala expeditorului, la cerea acestuia (art. 405 pr. it., 436 antep. rom.).

Când expediționarul se însărcinează el însuși cu transportul lucrurilor, asumă responsabilitatea cărașului, având dreptul la comision și prețul transportului (art. 407 pr. it., 437 antep. rom.).

După cum se vede, în această materie nu s'a inovat, nu s'a introdus nici o dispozițiune nouă, ci s'a ținut seama numai de rezultatele practice de toate zilele.

— În anteproiect, găsim art. 434 care pune expediționarului obligațiunea de a depune diligența unui bun comerciant și a se conforma instrucțiunilor primite de la expeditor. Dispozițiunea aceasta este inutilă deoarece și fără ea expediționarul trebuie să se comporte ca un bun comerciant și să se conformeze instrucțiunilor expeditorului.

Partea a doua a aceluiași articol, prin care expediționarul este responsabil de accidente datorite chiar cazurilor fortuite, când nu a respectat modul de transport indicat de expeditor, afară dacă dovedește că accidentul s'ar fi întâmplat chiar dacă s'ar fi conformat instrucțiunilor primite, este o dispozițiune folositoare cu singura observațiune că obiectul contractului de expedițiune purtând asupra lucrurilor, cuvântul accidente trebuie înlocuit cu: pierderea, vătămarea lucrurilor sau întârzierea transportului.

E. CRISTOFORIANU

Avocat.

(Va urma).

RECENZIE

Legea timbrului și a impozitelor pe acte și fapte Juridice adnotată și comentată de D-l A. B. Plopu, avocat

Comentariile asupra legilor fiscale în România sunt rare, fiindcă această specialitate n'a atras de cât pe foarte puțini juriști.

De aceea salutăm cu o deosebită satisfacțiune apariția comentariului D-lui avocat A. B. Plopu, asupra noiei legi a timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice. D-l Plopu nu este la prima sa lucrare, așa că a folosit cu prisoșință experiența dobândită cu publicarea lucrărilor sale asupra contribuțiilor directe, pentru a edita un adevărat comentariu al legii timbrului.

Fiecare articol și paragraf este adnotat cu discuțiunile, parlamentare, decisiunile comisiunii centrale a timbrului ce se referă, doctrina și jurisprudența, trimiteri la reviste și tratate de specialitate.

Dela opul mult regretatului Corneliu Botez, din 1927 n'a apărut o lucrare mai complectă în această materie atât de aridă și de necunoscută care cerea deci a fi lămurită magistraților, avocaților și personalului fiscal.

Lucrarea este editată de către „Curierul Judiciar” în condițiuni ireproșabile de tehnica tipografică, cea ce va contribui de bună seamă la asigurarea succesului lucrării D-lui avocat A. B. Plopu.

CONSTANT GEORGESCU

Prof. conferențiar de Finanțe la Facult. de Drept din București

TRIB. ILFOV SECȚIA NOTARIAT

Sediința de la 12 Martie 1927

Preș. GH. POPESCU, Jude unic

Sentiința civilă 85

Sofia Bădulescu prin av. Cezar Parteni și Alex. Velescu cu Silvia Mavrodin, prin av. E. Gherovici.

Autoritatea lucrului judecat. Creditorul ipotecar nepus în cauză. Neopozabilitate. Autoritatea nu rezultă din susținerile părților și considerentele hotărârii, ci numai din dispozitiv.

Vânzare. Act consensual. Valabilitate dacă cuprinde toate elementele esențiale. Expresiunea: „actul definitiv se va face la plata restului prețului” se referă la instrumentul probatoriu, nu la validitatea vânzării.

Hotărârea obținută de vânzătoare împotriva cumpărătorului și prin care s'a anulat vânzarea nu este opozabilă creditorului ipotecar al cumpărătorului, dacă acesta nu a fost pus în cauză, autoritatea lucrului judecat fiind relativă.

Nu există autoritate de lucru judecat decât asupra punctelor deduse în judecată de reclamant și asupra cărora a intervenit un dispozitiv, singura parte a hotărârii care modifică sau menține ce a fost mai înainte; autoritatea lucrului judecat nu poate deriva dar din susținerile părților sau considerentele de drept sau de fapt ale hotărârii, ci numai din dispozitiv.

În sistemul legii române vânzarea este un act consensual, proprietatea se transmite prin simplul consimțământ, care există din moment ce se stabilește obiectul, prețul și înțelegerea asupra vânzării. Expresiunea „actul definitiv se va face la plata restului prețului” se raportează numai la actul autentic ce urma să se facă de părți.

Tribunalul,

Asupra contestațiunii făcută de Silvia Mavrodin cu petiția înreg. la Nr. 50.900 din 1926 prin care se cere anularea urmării moșiei Slobozia-Movilă lotul Nr. 5 din Comuna Vânători, Județul Covurlui făcută de Sofia Bădulescu, cu autorizația soțului său Al. Bădulescu.

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că se constată în fapt următoarele: Silvia Mavrodin vînde lui Aurel Bădulescu în anul 1922, Iunie 12, partea sa indiviză din moșia Slobozia-Movila în întindere de 150 ha, și cu prețul de 5.600 lei hectarul, primind un acout de 54.000 lei.

Actul prevede că se vor mai vărsa și alte acouturi până la facerea actului definitiv când va mai rămăie 400.000 lei cu privilegiu, iar actul definitiv la 1 Decembrie 1922 și cum era firesc având în vedere legislația agrară în vigoare se spune că la facerea actului definitiv se va aduce și adeziunea casei de împroprietărire. Această moșie se găsea deja înșă în posesia lui Aurel Bădulescu încă dela Aprilie 1922, când acesta făcuse cu contestatoarea și un act de asociație simulat, de fapt un contract de arendare.

Între timp Aurel Bădulescu continue să verse vînzătoareii acouturi până la concurența sumei de lei 565.000, deci peste chiar convenția ce avușese loc între părți.

Văzînd că nu se activează oferta la Casa Centrală pentru exercitarea dreptului de preemiune, obține un împrumut ipotecar și cu banii obținuți face oferta reală vînzătoareii, consemnînd și prețul.

La termen însă debitorul neachitînd suma, creditoarea Sofia Bădulescu scoate moșia în vînzare.

Silvia Mavrodin împreună cu sora sa Maria Mavrodin între timp întîntă în fața Tribunalului de Covurlui o acțiune în anularea contractului de asociație, intervenit între ele și Aurel Bădulescu și în această acțiune, cum era și firesc, avînd în vedere pretențiunile deduse nu este pusă în cauză creditoarea urmăritoare. În această instanță pârătul Aurel Bădulescu deși nu se cerea decît anularea contractului de asociație, totuși el pe cale de apărare învoacă contractul de vînzare intervenit între el și Silvia Mavrodin.

Curtea ca și Tribunalul admite acțiunea și în considerente atinge și chestiunea relativă la proprietatea moșiei, chestiunea ce nu fusese dedusă prin acțiune, ci numai invocată pe cale de apărare de către pârăt. Acestea fiind faptele, chestiunile ce se pun spre rezolvire azi Tribunalul sunt următoarele :

În prim rînd, cece s'a decis prin hotărârea Tribunalului de Covurlui și Curtea din Galați, pot fi opozabile creditoarei ipotecare ?

În al doilea rînd dacă chiar, dacă între părțile care au fost în proces se poate susține că s'a rezolvat chestiunea proprietății întrucît s'a dedus numai contractul de asociație relativ la folosința moșiei și în sfârșit nefiind făcută nici o dovadă față de creditoarea urmăritoare, trebuie în această instanță, contestatoarea să-și valorifice drepturile sale.

Având în vedere că în ce privește primul punct, cel relativ la chestiunea de a se ști dacă se poate opune urmăritoarei hotărârea obținută de contestatoarea față de Aurel Bădulescu, nici discuție nu poate fi, relativitatea lucrului judecat fiind un principiu prea bine stabilit de legislație pentru ca să mai poată fi ridicat în fața unei instanțe.

În cece privește al doilea punct care ar fi de examinat dacă chiar între părțile litigante din fața Tribunalului de Covurlui și a Curții de Galați se poate susține că s'a tranșat proprietatea bunului litigios.

Având în vedere că nu se poate susține că este autoritate de lucru judecat, decît asupra punctelor deduse în judecată de către reclamant și asupra cărora a intervenit un dispozitiv. Dispozitivul fiind singura parte din hotărâre care modifică sau menține cece a fost mai înainte și autoritatea lucrului judecat, nu poate avea loc decît asupra sa. Ea nu poate decurge nici din susținerile părților, nici din considerentele de fapt, nici de drept ale hotărârii prin care instanțele își justifică sentința. Motivele au de scop de a explica și interpreta dispozitivul, ele nu fac decît să arunce o lumină mai vie asupra punctului tranșat și hotărârea Tribunalului și a Curții nu tranșează nici un dispozitiv asupra proprietății.

Având în vedere în sfârșit ultimul punct dacă chiar azi în

instanță contestatoarea a adus argumente care ar putea să ducă la admiterea cererii sale.

Având în vedere că Silvia Mavrodin susține că între ea și Aurel Bădulescu nu a existat vînzare, ci numai un proiect și că în orice caz vînzarea ar fi reziliabilă din culpa cumpărătorului.

Considerînd că potrivit actului din 12 Iunie 1922 a intervenit între contestatoarea și cumpărătorul Bădulescu un contract de vînzare și că acest contract a dobîndit și un început de executare din partea lui Bădulescu prin faptul că a achitat în formă de acouturi mai multe sume de bani, și ceva mai mult aceste acouturi au depășit chiar sumele stabilite prin convențiune.

Având în vedere că în sistemul legii noastre bunul vîndut se transmite prin simplul consimțămînt și că un atare consimțămînt a avut loc, întrucît prin actul intervenit se stabilește această vînzare, fixîndu-se prețul, iar obiectul fiind cert și determinat. Că ceva mai mult deși proprietara vînzătoare nu-și îndeplinește obligația de a obține încă renunțarea Casei Centrale, totuși cumpărătorul luînd asupra sa riscurile, a consemnat întreg prețul și a făcut oferta reală.

Având în vedere că expresiunea de act definitiv se raportă numai la actul autentic ce urma să se facă de către părți, atunci când vînzătoarea își va fi îndeplinit întreaga sa îndatorire.

Considerînd că din cele de mai sus, rezultă pe de o parte că cumpărătorul Aurel Bădulescu și-a îndeplinit cu prisosință toate îndatoririle și că din partea sa nu poate fi vorba de nici o culpă care să dea motiv la rezoluția contractului de vînzare; că dacă poate fi vorba de o culpă, în toate aceste împrejurări ea nu s'ar putea preciza decît în sarcinile contestatoarei, culpă ce nu D-sa este în măsură să o invoace.

Că așa fiind contestația de față cată a fi respinsă.

(ss) Gh. Popescu.

NOTA. — Judicioasa sentința reprodusă mai sus soluționează trei probleme de drept:

I. Dacă autoritatea de lucru judecat există atunci când creditorul ipotecar nu a fost pus în cauză într'un proces anterior de revendicare.

II. Dacă autoritatea lucrului judecat poate fi invocată dacă nu rezultă din dispozitiv.

III. Dacă actul scris este o condiție esențială a vînzării și dacă expresiunea „actul definitiv se va face la plata restului prețului” se referă la existența vînzării sau la redactarea instrumentului probatoriu.

Vom arăta în câteva cuvinte considerațiunile cari ne-au determinat să susținem opiniile, cari au fost admise de sentința de mai sus.

I. Lipsa de autoritate a lucrului judecat față de creditorii ipotecari nepuși în cauză ai părții impotriva căreia s'a obținut o decizie într'un proces de revendicare.

Autoritatea lucrului judecat este după o clasică definiție o măsură stabilită de lege pentru a împiedica reducerea unui diferend odată soluționat, în fața unei noi instanțe.

Prin natura ei, această măsură cere anumite condițiuni ca de pildă identitatea de cauză, identitatea dintre părți și identitatea de obiect litigios, pentru ca să poată fi aplicată.

Nu există nici o contestație posibilă asupra faptului

că autoritatea lucrului judecat nu poate avea efect decât în contra aceluiași părți între cari s'a obținut o decizie definitivă.

Este însă evident că nu e nevoie de identitatea fizică dintre părți în cele două instanțe, ci de identitatea lor juridică.

De aceea, moștenitorii cuiva nu pot reîncepe un proces asupra unui litigiu în care s'a obținut o hotărâre definitivă față de autorul lor.

Ei au fost reprezentanți și autoritatea lucrului judecat li se aplică în virtutea acestei idei de reprezentare.

Dar creditorii hipotecari sunt oare reprezentați de debitorul lor în instanță în care se revendică imobilul asupra căruia poartă dreptul lor ?

Și hotărârea definitivă obținută în contra debitorului are autoritate de lucru judecat și față de creditorii hipotecari ?

Soluția acestei probleme e impusă de principiile generale ce conduc această materie.

Pothier, Des obligations No. 904, spune clar că creditorii hipotecari nu sunt reprezentați de debitor și principiile unanim admise conduc în mod irezistibil la această soluție, căci un debitor nu poate atinge drepturile unui creditor hipotecar nici chiar prin înstrăinarea imobilului său. Cum le-ar putea atinge atunci printr'o neiscusită apărare sau printr'o hotărâre definitivă obținută prin convență cu partea adversă ?

Dacă autoritatea lucrului judecat ar putea fi opozabilă creditorilor hipotecari ai uneia din părți, ipoteca n'ar mai fi o garanție destul de puternică pentru o creanță.

În urma studiului d-lui Valette, apărut în 1844, întreaga doctrină a admis că debitorul nu reprezintă pe creditorii hipotecari și că nu există autoritate de lucru judecat față de el.

Principiul privitor la *ayants-cause* cari au un drept real asupra lucrului — spune cu drept cuvânt *Laurent*, XX, No. 105 p. 133 și urm. — se aplică literalmente creditorilor ipotecari. Presupunem că o ipotecă a fost înscrisă. Ulterior, o hotărâre pronunțată contra debitorului decide că aceasta nu e proprietar. Această hotărâre are oare autoritate de lucru judecat față de creditorul ipotecar ?

Toată lumea e de acord că nu ar putea fi autoritate de lucru judecat dacă în loc de o ipotecă, ar fi vorba de o servitute sau de un uzufruct.

Este vre'o rațiune a acestei distincții între drepturile reale ? În toate cazurile este un *ayant-cause* care are un drept asupra lucrului, drept pe care autorul său nu i-l poate răpi nici prin convenții, nici prin judecăți, de ce dar o hotărâre să aibă autoritatea lucrului judecat față de creditorul ipotecar cât timp nu ar putea fi opusă uzufructuarului ?

Se spune că uzufructul este un desmembrământ al proprietății, o înstrăinare parțială a lucrului, care permite să se asimileze uzufructuarului cu dobânditorul

lui, în timp ce ipoteca nu este un desmembrământ al dreptului de proprietate.

Ce importă însă aceasta, chiar dacă ar fi adevărat? Să admitem că debitorul conservă plenitudinea dreptului său de proprietate, că poate dispune de lucru; că l'a înstrăinat. Oare dispunând de lucru, el poate atinge ipoteca ce greva bunul? Nu. Ei bine, ceea ce nu poate face prin convenție, nu poate să o facă nici printr'o judecată, aceasta e decisiv.

Dar este oare adevărat că ipoteca nu desmembrează proprietatea ?

S'a spus acest lucru; chiar partizanii opiniei pe care o susținem, o admit și fac rău că fac această concesiune fiindcă Larombière se întemeiază pe ea spre a susține că debitorul ale cărui bunuri sunt grevate de ipotecă, conservă totuși toate drepturile inerente proprietății.

Eroarea e palpabilă, contrariul e scris în legea noastră ipotecară (art. 45 leg. belg.) și legea n'a făcut decât să consacre principiul elementar care oprește pe debitor și, orice detentor de imobil de a altera dreptul real de ipotecă prin orice acte cari ar diminua garanția ipotecară. Acest principiu e suficient pentru a rezolva problema.

Debitorul nu poate face nici un act care să atingă dreptul creditorului ipotecar și ceea ce nu poate face prin convenții, nu o poate face prin judecată fiindcă hotărârile nu fac decât să declare ceea ce s'a convenit între părți.

Se obiectează că ipoteca nu poate fi consimțită decât de cel care este proprietarul imobilului, or hotărârea a decis ca debitorul nu era proprietar, deci ipotecile consimțite de el anterior hotărârei ar trebui să cadă. Raționamentul e foarte slab. Fără îndoială cel ce nu e proprietar nu poate consimți o ipotecă, dar ce dovedește că debitorul nu era proprietar? Hotărârea care a evins pe debitor. Și cui poate fi opusă această hotărâre? Celor cari au luat parte la darea ei. Și cine a luat parte? Creditorul ipotecar nu figurează într'însa și nu a fost reprezentat, deci hotărârea nu are efect de lucru judecat contra lui".

De aceeaș părere sunt *Aubry et Rau*, XII, paragr. 769 p. 411; *Baudry și Barde*, Oblig. IV No. 2674; *Bonnier* II 880; *Colin și Capitant*, II p. 232 și urm. *Dalloz Rép. Vo. Tierce Opposition*, n. 273; *Duranton* XIII 507; *Garsonnet*, VI p. 547 p. 907; *Marcadé* as. art. 1351; *Tissier*, n. 110, etc. *Valette*, Rev. de or. fr. 1844. p. 27; *Pont*, art. 2125 no. 647; *Rodiere*, II p. 154; *Glasson et Colmet Dauge*, II 1036; *Martou*, Priv. 647.

În acelaș sens s'a pronunțat și jurisprudența noastră. Cităm din numeroasele decizii date în sensul acestor vederi: (Cas. s. I, dec. 294 din Sept. 1884 Bul. p. 691 și Hamangiu și Georgean, cod. civ. adn. art. 1201 No. 82) :

No. 82. Hotărârea de rezoluțiunea vânzării intervenită între cumpărător și vânzător fiind pronunțată între alte per-

soane ea nu poate fi opozabilă creditorului ce are o ipotecă asupra acelui imobil și care n'a figurat în cauză, de oarece acesta având un drept real asupra imobilului nu se poate să i se desființeze ipoteca fără ca cererea de reziliere să se fi discutat și față cu dânsul. (Cas. I, 294 Sept. 18/84 B. p. 691)

și mai recent : (Cas. I, dec. din 6 Iunie 1911 B. p. 797 și Hamangiu op cit. No. 287).

No. 287. Hotărârea definitivă obținută în contra debitorului numai atunci poate să fie opusă creditorului ipotecar când dreptul acestuia din urmă a luat naștere posterior pronunțării hotărârii, pentru că, în acest caz creditorul ipotecar nu a putut să dobândească mai multe drepturi asupra lucrului, decât avea și debitorul. (Cas. I, 6 Iunie 1911 B. p. 797).

Pentru ca să existe autoritatea lucrului judecat se cere ca a doua acțiune să aibă același obiect, să fie întemeiată pe aceeași cauză, între același părți, făcută de ele și în contra lor în aceeași calitate; iar prin părți se înțeleg persoanele cari au figurat singure în proces sau care au fost reprezentate prin alții în prima judecată.

Creditorii chirografari sunt în principiu reprezentanți de către debitorul lor în actele intervenite cu terții așa că lucrul judecat față de debitor le este opozabil și lor.

Că pentru creditorii ipotecari ei nu sunt reprezentați în judecățile intervenite între debitorul lor și terțiile persoane relative la imobilul ipotecat, de câte ori aceste judecăți au avut loc după epoca în care drepturile lor au devenit eficace fără de terții. Creditorii ipotecari sau privilegiați sunt în adevăr considerați ca succesori ci titlul particular, în ceea ce privește ipoteca sau privilegiul lor, și lucru judecat nu le este opozabil și acestora.

În același sens: Cas. II 75 din 1914 *Jurispr. Rom.*, 1914. 374; Cas. I, 289 din 1915; *Jur. Rom.*, 1916 p. 85; C. Apel București s. I 3 Mai 1882; *Dr.* 61 din 1882; Trib. Bacău No. 1499 din 1915; *Dreptul*, 1915 p. 308; *D. P.*, 601. 17 note 1—4; *D. P.*, 84. 1. 37. note, 1—2, Trib. civ. du Nord 21 Febr. 1928; *Dalloz Hebd.*, 1926 n. 16).

II. Autoritatea lucrului judecat derivă numai din dispozitivul hotărârii definitive.

E de doctrină și jurisprudență constantă că autoritatea de lucru judecat derivă numai din dispozitivul unei hotărâri. Considerentele nu hotărăsc, ele nu curmă litigiul; aceasta o face numai dispozitivul hotărârii; considerentele pot uneori să explice, să ușureze înțelesul dispozitivului. În această măsură considerentele pot participa uneori la argumentarea autorității lucrului judecat ce se invoacă, însă chestiunile de pur drept cuprinse în considerente, dar nesoluționate în fapt în dispozitivul hotărârii nu pot avea autoritatea lucrului judecat.

Aubry et Rau, spun cu drept cuvânt :

„Chiar dacă considerentele ar exprima cu privire la un punct oarecare al contestației o părere explicită și formală nu

poate fi lucru judecat asupra acestui punct decât în măsura în care dispozitivul hotărârii ar pronunța admiterea sau respingerea acelei opinii“ (XII, 769 p. 402).

Tot astfel *Laurent*, (XX p. 40—41) :

„E de principiu că numai dispozitivul hotărârilor da autoritate de lucru judecat, motivele date de judecător nu decid nimic, deci nu poate rezulta din ele lucru judecat. Acest lucru este tot atât de întemeiat și în rațiune pură; prezumția de adevăr este atribuită hotărârilor pentru a pune capăt proceselor și a evita ca o a doua hotărâre să fie în contradicție cu cea dintâiu. Lucrul judecat implică deci existența unei hotărâri judecătorești. Puțin importă că motivele exprimă o părere relativă la un punct contestat, dacă dispozitivul nu consacră această opinie, admițând sau respingând opinia enunțată în considerente, nu există lucru judecat“.

De aceeași părere: *Baudry-Lacantinerie și Barde*, XIII No. 2672 p. 956; *Larombière*, V. art. 1351 n. 29; *Huc.*, VIII, 310; *Alexandrescu*, VII, p. 511; Cas. I, 4 din 1869 B., p. 65; Cas. II, 149 din 1904; B., p. 468; Cas. II, 296 din 1915; *Jurispr. Rom.*, 7 din 1916; Cas. II, 203 din 1922; *Jurispr. Rom.*, 3 din 1923.

* * *

Actul scris nu e o condiție esențială a vânzării. Expresiunea „actul definitiv se va face la plata restului prețului“ se referă nu la existența vânzării, ci la redactarea instrumentului probatoriu.

Actul scris nu e condițiune esențială a vânzării. Vânzarea e perfectă între părți prin simpla învoire asupra lucrului și a prețului.

Art. 1295 C. civ. spune clar :

„Vinderea este perfectă între părți și proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privința vânzătorului în data ce părțile s'au învoit asupra lucrului și asupra prețului, deși lucrul încă nu se va fi predat și prețul încă nu se va fi numărat“.

Comentând acest articol, *Alexandrescu*, vol. VIII pag. 542 spune :

„Vânzarea este un contract consensual.

„Ea este perfectă între părți prin simplul lor consimțământ, adică: prin acordul lor asupra lucrului vândut și a prețului stipulat cu toate că lucru n'a fost încă predat și prețul nu s'a numărat și cu toate că nu s'a încheiat nici un act scris în această privință“.

Și mai departe, pag. 544 *Alexandrescu* adaugă :

„Actul scris nu e în adevăr necesar nici pentru existența, nici pentru dovedirea vânzării, în lipsă de un act scris vânzarea se va putea deci dovedi conform dreptului comun“.

Această soluție e ușor explicabilă.

Demogue, (Traité des obligations p. 234) arată că necesitatea socială a facilitării vânzării impune ca actul scris să nu fie un element esențial al vânzării ci — numai la vânzările imobiliare — un act doveditor de care depinde efectul operațiunii față de terți.

Intre părți însă, vânzarea e perfectă prin întrunirea consimțământului părților.

Doctrina, ca și jurisprudența sunt constante în acest sens. C. de Cas. s. III-a prin decizia 357 din 12 Sept. 1912 B., p. 1578 spune :

„Vânzarea este perfectă între părți și proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privința vânzătorului, îndată ce părțile s'au învoit asupra lucrului și asupra prețului, independent de redactarea actului, adică a instrumentului ce servă ca probă a contractului de vânzare, care fiind un contract consensual nu este supus nici unei forme solemne cerute pentru existența sa“.

Un lung șir de decizii ale Curții de Casație confirmă această soluțiune: Cas. I, 380 din 1885 B., p. 736; Cas. I, 47 din 1894 B., p. 95; Cas. I, 18 din 1896 B., p. 21; Cas. I, 12. IX. 1911 B., p. 1018.

În acelaș sens și o foarte interesantă sentință, mai recentă, a Trib. Dolj III, 115 din 1923 care prevede exact cazul Bădulescu.

Doctrina e și ea în acest sens: *Capitant*, De la cause des obligations p. 190; *Demogue*, Traité des obligations p. 233—234; *Laurent*, XXIV No. 5; *Alexandrescu*, VIII, p. 542—544.

Deci, clauza care prevede că „actul definitiv se va încheia ulterior” nu constituie o condițiune suspensivă care să amâne perfectarea vânzării până la încheierea actului definitiv, ci permite ca vânzarea să devină efectivă prin simpla întâlnire a consimțământelor asupra prețului și asupra lucrului (cf. art. 1295) urmând ca instrumentul probator, actul, scris, să fie încheiat ulterior.

În dreptul francez există regula art. 1589 C. civ. care arată că promisiunea de vânzare echivalează cu vânzarea (promesse de vente vaut vente).

Legiuitorul nostru a găsit inutil să mai adauge acest lucru deoarece promisiunea sinalagmatică de vânzare nu este în realitate decât o convenție care a întrunit consimțământul părților asupra unui obiect determinat, adică o vânzare.

În cazul nostru, clauza că „actul definitiv se va încheia ulterior” nu poate transforma vânzarea perfectă, realizată între părți (cf. art. 1295) prin simpla învoială a părților asupra lucrului și a prețului, nici măcar într-o promisiune de vânzare.

Această clauză vorbind de „actul definitiv” prevede instrumentul probator redactat în formă definitivă.

Aceasta reese de altel și din intențiunea părților. Conform articolului 997 C. civ. interpretarea contractelor se face după intențiunea comună a părților contractante.

Or, în cazul de față intențiunea părților a fost să amâne plata taxelor fiscoșului și redactarea actului și nici decum să defere însăși existența vânzării la un termen oarecare.

Cuvântul „act definitiv” nu se poate raporta la perfectarea vânzării, ci la redacțiunea instrumentului probator. Și dovada acestui fapt e că existența vânzării nu e condiționată de redactarea unui act scris.

Transfertul de proprietate se face din momentul întâlnirii consimțământelor asupra lucrului și a prețului. Nici nu e nevoie de un act scris pentru perfectarea vânzării. Actul scris e necesar pentru *dovedirea ei*, adică pentru ca vânzarea să poată avea efect și față de terți.

De aceea termenul „act definitiv” nu prevede decât ultima formă a redacțiunii actului instrument probator și nici decum existența vânzării.

De altfel se știe că în terminologia juridică termenul „act” are două accepțiuni.

Actul juridic e și instrumentul probator, numit de Romani instrumentum și în acelaș timp „operațiunea voluntară având de scop de a transmite sau stinge un drept” (v. *Colin et Capitant*, t. 1 pag. 61).

În primul sens avem actul de stare civilă, actul dotal, actul de naștere, actul de deces, etc.

În doilea sens avem contractele. Or, e evident că numai accepțiunea primă a fost considerată de părți atunci când efectuându-se vânzarea și primindu-se o parte din preț s'a menționat că „actul definitiv va fi încheiat ulterior”.

Actul definitiv înseamnă în acest caz instrumentul probator în forma lui definitivă.

De altfel, a doua accepțiune a cuvântului „act” nu s'ar fi putut întrebuița aci, actul definitiv ar fi astfel un pleonasm. Căci sau vânzarea e perfectă și atunci actul există sau vânzarea nu e perfectă și atunci actul (în sens de operațiune menită să transmită un drept) nu există.

Deci operațiunea care transmite un drept nu poate fi decât definitivă pentru că să existe.

De aceea termenul „act definitiv” nu poate fi luat în cazul nostru decât în accepțiunea de instrument probator.

* * *

Aceste considerațiuni ne determină a crede că soluțiunile date de tribunal problemelor, ce-i fuseseră puse, corespund principiilor și le dau adevărata interpretare.

ALEX. VELESCU

TRIBUNALUL IAȘI SECȚIA III

Audiența dela 15 Decembrie 1930

Președ. d-lui TRAIAN R. SCRIBAN, judecător

Jurnal Nr. 9185

Terțiu posesor în condițiuni care-i dă dreptul la exercițiul acțiunilor posesorii. Se poate executa o sentință contra lui?

Mandat. Revocare. Terțiu contractant de bună credință. Actul e opozabil mandatului? Soluție afirmativă.

Terțiu posesor a cărui posesiune îi dă dreptul să exercite acțiunile posesorii, se poate opune pe calea contestației contra executării unei hotărâri care-l atinge în drepturile sale.

Când mandatarul al cărui mandat e revocat, conti-

nuă să trateze cu terții, aceștia, în necunoștința revocării, semnează acte opozabile mandantului.

Asupra contestațiilor de față:

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților.

Având în vedere contestațiile prin care, Vasile Manu, Elisabeta Budeanu, Grigore Budeanu, Ioana Lazariuc și Ioan Nistor Lazariuc, se plângă contra executărei actului de vindere-cumpărare, autentificat sub No. 6106 din 1927, investit cu formula executorie sub No. 595 din 1928, de Tribunalul Iași s. III;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

Simion Maicu, sătean din comuna Petrești, jud. Iași, a dat o procură fiului său Al. Maicu, ca să vândă niște teren al său, situat în comuna Petrești, jud. Iași; că, acesta cu actul de vindere-cumpărare, autentificat sub No. 6107 din 1927, transcris la No. 4851 din 1927, Tribunalul Iași, vinde lui Gh. Cazacu, din comuna Petrești, jud. Iași, întinderea de un ha. 9 arii teren din locul de vie, situat în comuna Petrești, jud. Iași, cu megeșiile prevăzute în act;

Al. Maicu, în calitate de mandatar și a lui G. D. Cazacu, vinde același teren lui V-le A. Nistoriuc din comuna Petrești, jud. Iași, intimatul în litigiul de față;

Având în vedere că V. Nistoriuc, a fost pus în posesie efectiv asupra acestui teren, la 6 August 1929;

La 11 Octombrie 1927, Simion Maicu, vinde terenul transmis de fiul său, Al. Maicu, lui Gh. Cazacu, celor trei contestatori;

La 19 Decembrie 1927 Gh. Cazacu, dă o declarație autentificată de Tribunalul Iași s. III-a prin care atestă știința sa că Simion Maicu, retrăsese procura fiului său Al. Maicu, anterior datei de 11 Octombrie 1927, când el a cumpărat terenul din litigiu;

Înainte de punerea în posesie a lui V. Nistoriuc, care deține de fapt mai dinainte terenul, la 1 Martie 1928 au fost puși în posesie și Vasile Maicu, Elisabeta Budeanu, Grigore Budeanu, Ioana Lazariuc și Ion Nistor Lazariuc, însă numai în drept, căci contestatori n'au intrat nici odată în stăpânirea efectivă a terenului;

Considerând că, părților litigante, li s'a admis proba testimonială spre a se stabili cine a posedat terenul;

Considerând că, din depunerile martorilor, se constată precis că terenul care face obiectul procesului îl stăpânește intimatul V. Nistoriuc de peste trei ani în continuu, efectiv, cu titlu de proprietar și nestingherit de nimeni;

Considerând că, legiuitorul prin art. 51 legea judec. ocoale, ocroteste posesiunea prin acțiunile posesorii, fiind destul o posesiune de 1 an continuată în condițiunile art. 1847 c. c. pentru ca posesorul să fie apărat contra oricărui turburător, fie de drept fie de fapt; că, atâta timp cât un posesor pașnic stăpânește terenul în baza unui act translativ de proprietate, valabilitatea actelor contestatorilor, în fața unei posesiuni efective, apărută de lege, nu se mai poate discuta pe cale de contestație, căci art. 400 pr. civ., privește numai faptele de executare care prin acțiunea lor păgubesc imediat de ex., expulsarea, sequestre aplicate pe avenca celor ce nu-s debitorii creditorului urmăritor, etc., când e vorba însă de valorificarea drepturilor isvorâte din acte translative de proprietate, când avem conflict de acte, când nu e în joc un pericol imediat derivat din cauzele expuse mai sus, contestația este absolut inadmisibilă, părțile având calea dreptului comun pentru dobândirea unei pretențiuni;

Considerând că, chiar sub raportul examinării valabilității actelor de proprietate ale părților litigante, se constată, în fapt, că Simion Maicu a dat procură fiului său Alexandru, ca să-i vândă terenul situat în comuna Petrești, jud. Iași, care-l transmite lui Gh. Cazacu, iar Alex. Maicu devenind mandatarul și a acestuia, transmite terenul mai de parte-lui V. Nistoriuc;

Posterior acestei transmisiuni, S. Maicu, revocă mandatul, despre care fapt înștiințează numai pe Alex. Maicu și pe Gh. Cazacu, prin notificare, la notarul orașului Bălți;

Considerând că, conform art. 1554 c. civ., revocarea mandatului notificat numai mandatarului, nu se poate opune terților, care, în necunoștința de cauză, au contract, deci, textul privește transmisiunile posteroare revocării; or V. Nistoriuc, a cumpărat anterior acestui eveniment, deci vânzarea este valabilă, inatacabilă, rămânând recurs mandantului contra mandatarului, iar primul răspunde și e obligat către terți pentru culpă rezidând în realegere, eliar în ipoteza continuării operațiunilor de către mandatar după revocarea mandatului, mandantele fiind apărat numai în cazul notificării acestui fapt către terți, când cunoaște pe cei care erau în relațiuni de afaceri, cu mandatarul, sau uzitând cea mai întinsă publicitate, în caz contrar;

Considerând că, declarația ce o dă la notar Gh. Cazacu către S. Maicu, că înțelege că vânzarea terenului către V. Nistoriuc, nu are nici o importanță și nici o consecință juridică către acesta, al cărui act rămâne bun, investit cu toată valabilitatea legală, căci a cumpărat dela un mandatar împuternicit cu dreptul de a transmite;

Văzând că, actul lui V. Nistoriuc este transcris anterior celor a contestatorilor;

Văzând art. 1169, 1170 c. civ. suntem de părere a se respinge toate contestațiile ca nefondate.

NOTA. — O hotărâre investită cu formula executorie nu poate fi executată contra celui care n'a fost parte în proces. Cu o condiție însă, ca terțul care posedă imobilul să nu fie un posesor improvizat, trebuind să facă dovada în mod precis că el deține bunul conform dispozițiunilor art. 1847 c. civ.

Dacă legea apără un astfel de posesor, acordându-i prin art. 31 l. j. oc., o acțiune contra oricărui turburător, evident că este indiferent dacă acesta are la mână o hotărâre investită cu formula executorie.

Un titlu executor nu e un motiv de expulzarea unui terțiu, străin de litigiul pe tractat între alții.

Terțul, ca să fie apărat, trebuie să poseadă în condițiunile art. 31 l. j. oc. și 1847 c. civ.

Să nu se susție că altfel s'ar putea face imposibile executările. Acest fapt nu e adevărat pentru că instanța examinează seriozitatea opunerii terțiului. Odată dovedit dreptul său de posesiune, el poate cere apărarea sa pe baza art. 31 l. j. oc.

Altfel, acest text ar deveni iluzoriu.

Posesiunea trebuie apărută nu numai în contra faptelor materiale ale turburătorului, ci și în contra litigiilor urmate de hotărâri judecătorești în care el e terțiu.

Hotărârile judecătorești privesc „numai” părțile, nu pe terții.

Turburătorul de drept trebuie asimiliat cu turburătorul de fapt, art. 31 l. j. oc. nefăcând nici o distincție.

Pe posesor nu-l importă pe ce motiv îl turburi, căci nu-l interesează decât numai faptul material al expulzării din imobil, în contra căruia el are o apărare, o acțiune pe care i-o conferă legea.

Atâta timp cât posed legal, în condițiuni care-mi dă dreptul de rezistență, tu, proprietar a unei hotărâri judecătorești, nu te poți lega de mine.

Trebuia să mă pui în cauză pentru opozabilitatea hotărârii.

Acesta e limbajul admis de legiuitor, pe care terțiul poate ținea „orcărui” turburător.

A doua chestiune e relativă la ignorarea terțiului contractant că mandatul e revocat.

Art. 1554 c. civ. e destul de clar când zice că revocarea mandatului notificată numai mandatarului, nu se poate opune celor care, în necunoștință de aceasta, au contractat cu dânsul.

Publicarea revocării în Monitorul Oficial nu e suficientă pentru a putea fi opusă terțiului (Curtea de Apel București s. III. Dec. 212 din 1 Oct. 1921; *Dreptul* No. 17 din 1922).

Codul civil rus trimite la dispozițiile pr. civ. ruse, care obligă pe mandante să procedeze la cea mai înținsă publicitate pentru a înștiința terții că mandatul e revocat.

Planio et Ripert, ed. 10. vol. II, No. 2259 p. 704, zic că mandantele trebuie să notifice terților revocarea mandatului. Aceasta presupune că știe pe cei care erau în legături de afaceri cu mandatarul său. Acelora însă care n'au primit această încunoștințare, nu li se poate opune revocarea, dacă au continuat a contracta fără a cunoaște retragerea procurii mandatarului.

D. Alexandresco, vol. IX, p. 610, e în acelaș senz.

De obicei, se face o notificare mandatarului prin portărei, că i s'a revocat mandatul, iar prin publicațiuni în gazete se aduce la cunoștința terților această revocare. Totuși, cu toate aceste formalități, dacă un terțiu de bună credință, în necunoștința tuturor publicațiunilor contractează cu mandatarul, mandantele este obligat față de el, rămânând acestuia recurs contra mandatarului său.

Mandatarul are a suferi singur pentru greșeala ce a făcut dând mandat unei persoane pretabilă la abuzuri, care continuă să contracteze după revocare, terțiul nu e cu nimic vinovat, lui nu are ce i se impută, acesta nefiind obligat ca ori de câte ori contractează, să ia contact cu mandantele spre a-l întrebă dacă mandatul e în vigoare.

Art. 94 pr. civ. precizează că retragerea procurii mandatarului nu se poate opune părții protivnice decât dela data încunoștințării prin portărei, deci, terții trebuie să avertizați sau înștiințați prin cea mai largă publicitate că mandatul s'a revocat.

Dacă din orice împrejurări, ei nu cunosc revocarea, terții sunt apărați.

Aceștia sunt salvați prin buna lor credință, iar mandantele are a suferi faptele unui mandatar care, deși i s'a revocat mandatul continuă a se comporta ca atare, reaua sa credință obligând pe mandante către terți.

Obligațiunea încunoștințării despre revocare incumbă mandantului, nici un text de lege neimpunând terților ca, anterior unei contractări, să-l întrebe dacă mandatul e în vigoare.

Buna lor credință îi apără în totdeauna și sunt permanent la adăpost când mandatarul continuă contractările după revocarea mandatului.

Toate statele civilizate au fixat definitiv principiul drept și moral al apărării terților de bună credință.

Doctrina și jurisprudența e în sensul soluțiunii ce am dat relativ la mandat și nicăeri unde există justiție organizată, nu s'a hotărât în sens contrar (1).

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Președinte-consilier secția tutelară
trib. Iași

LEGE*)

PENTRU

Modificarea art. 80, alin. 2 din legea pentru organizarea judecătorească

Art. unic. Alin. 2 de sub art. 80 din legea de organizare judecătorească se modifică precum urmează :

Acei cerși vor cădea de două ori la examen își vor pierde pentru totdeauna funcțiile în magistratură; acei cari nu se vor prezenta la examen la prima sesiune după împlinirea anului, precum și acei cari la primul examen nu vor obține media 5, se vor pune în disponibilitate, rezervându-li-se dreptul de a se prezenta din nou la al doilea examen.

Acei cari vor obține nota medie între 5 și 6, vor putea fi trecuți de minister la alte instanțe judecătorești, după necesitățile serviciului.

BAROUL CAPITALEI

În urma alegerilor dela 8 și 15 Martie 1931 Consiliul Corpului avocaților din Ilfov s'a constituit astfel :

Decan : TRAIAN ALEXANDRESCU.

Prodecan : Radu Rosetti și I. Al. Vasilescu-Valjean.

Membrii : *Grigore Conduratu, Toma Dobrescu, Vințilă Dongoroz, Dim. Grozdea, Mihail Mora, Dim. Perianu, C. Titel Petrescu, Iorgu Petrovici, Const. Reneu, Nic. Schina, Cezar Simionescu, Const. G. Solomonescu, Gr. Trancu-Iași, C. Vasilescu-Duca.*

Curierul Judiciar, care se onorează cu colaborarea aproape a întregului acestui Consiliu, urează noului decan, care după ce a ilustrat prin cultura și integritatea sa Magistratura, cinstește prin activitatea sa Baroul și publicistica juridică, să înfăptuiască în fruntea nobilei instituții pe care e chemat s'o cărmuiască idealul ce-i caracterizează cariera și să găsiască în devotamentul distinsilor săi colaboratori sprijinul necesar acestei opere astăzi și continuitatea ei în viitor.

CURIERUL JUDICIAR

1) D-1 supleant N. Spacovici a făcut opinie separată.

*) Votată de Cameră la 4 Martie 1931, de Senat la 10 Martie 1931, promulgată și publicată în *Monitorul Oficial* No. 60 din 13 Martie 1931.